

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ZDROWIA¹⁾
z dnia *25. października* 2016 r.

w sprawie stażu adaptacyjnego dla cudzoziemców ubiegających się o przyznanie prawa wykonywania zawodu pielęgniarki lub położnej

Na podstawie art. 35 ust. 6 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1251) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) ramowy program stażu adaptacyjnego, zwanego dalej „stażem”, dla cudzoziemców ubiegających się o przyznanie prawa wykonywania zawodu pielęgniarki lub położnej;
- 2) sposób i tryb odbywania oraz zaliczania stażu;
- 3) szczegółowy zakres uprawnień zawodowych pielęgniarki i położnej w okresie odbywania stażu;
- 4) warunki, jakie powinien spełniać podmiot leczniczy, w którym są odbywane staże.

§ 2. 1. Staż pielęgniarki obejmuje pogłębienie wiedzy teoretycznej oraz doskonalenie umiejętności praktycznych w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych, w szczególności świadczeń pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych, oraz promocji zdrowia w warunkach stacjonarnej, ambulatoryjnej i domowej opieki zdrowotnej.

2. Staż położnej obejmuje pogłębienie wiedzy teoretycznej oraz doskonalenie umiejętności praktycznych w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych, w szczególności świadczeń pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych, rehabilitacyjnych, oraz promocji zdrowia w zakresie opieki nad kobietą, w tym kobietą ciężarną, rodzącą i położnicą, noworodkiem oraz niemowlęciem do 2 miesiąca życia, w warunkach stacjonarnej, ambulatoryjnej i domowej opieki zdrowotnej.

§ 3. 1. Staż jest odbywany w ramach staży częstkowych.

2. Czas trwania staży częstkowych, o których mowa w ust. 1, miejsce ich odbywania oraz cele stażu wraz z wykazem umiejętności określa ramowy program stażu, zwany dalej „ramowym programem”, określony dla:

---

¹⁾ Minister Zdrowia kieruje działem administracji rządowej – zdrowie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia (Dz. U. poz. 1908).

- 1) pielęgniarek – w załączniku nr 1 do rozporządzenia;
- 2) położnych – w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 4. Pielęgniarka i położna odbywają staż na podstawie umowy o pracę na czas określony w celu odbycia stażu albo umowy cywilnoprawnej na okres odbycia stażu, zawartych z podmiotem leczniczym, o którym mowa w § 6.

§ 5. 1. Jeżeli staż jest odbywany na podstawie umowy o pracę na czas określony, czas trwania stażu pielęgniarki lub położnej może ulec przedłużeniu w przypadku:

- 1) nieprzerwanej niezdolności do pracy, o której mowa w art. 92 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666), przez okres dłuższy niż 14 dni;
- 2) urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu ojcowskiego albo urlopu rodzicielskiego;
- 3) przebywania na urlopie wychowawczym;
- 4) przebywania na urlopie bezpłatnym nie dłużej niż 3 miesiące.

2. Jeżeli staż jest odbywany na podstawie umowy cywilnoprawnej, czas trwania stażu może ulec przedłużeniu w przypadku zaistnienia wyjątkowych sytuacji losowych lub rodzinnych pielęgniarki lub położnej.

3. Wniosek o przedłużenie stażu z przyczyn określonych w ust. 1 pielęgniarka lub położna niezwłocznie kieruje w postaci papierowej albo elektronicznej wraz z uzasadnieniem do właściwej okręgowej rady pielęgniarek i położnych.

4. Po niezwłocznym rozpatrzeniu wniosku, o którym mowa w ust. 3, właściwa okręgowa rada pielęgniarek i położnych niezwłocznie informuje podmiot leczniczy, w którym ma być odbywany staż, oraz pielęgniarkę lub położną o przedłużeniu stażu.

5. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, przedłużenie czasu trwania stażu następuje na okres realizacji tej części ramowego programu, która nie została zrealizowana.

6. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, staż jest kontynuowany na podstawie zmienionej umowy o pracę zawartej na czas określony albo zmienionej umowy cywilnoprawnej, uwzględniających przedłużenie czasu trwania stażu.

§ 6. Staż adaptacyjny, w tym staż cząstkowy, odbywa się w podmiocie leczniczym, zwanym dalej „podmiotem organizującym staż”, który spełnia następujące warunki:

- 1) udziela świadczeń zdrowotnych w zakresie umożliwiającym zrealizowanie co najmniej jednego programu stażu cząstkowego przez pielęgniarkę lub położną;
- 2) zatrudnia pielęgniarki lub położne posiadające kwalifikacje i doświadczenie, o których mowa w § 9 ust. 1 i § 10 ust. 1;

- 3) posiada zaplecze diagnostyczno-terapeutyczne zapewniające realizację treści merytorycznych ramowego programu w sposób i w czasie określonych w rozporządzeniu;
- 4) zawarł umowy z innymi podmiotami leczniczymi spełniającymi warunki, o których mowa w pkt 1–3, w celu umożliwienia zrealizowania przez pielęgniarkę lub położną, w ramach oddelegowania, tej części ramowego programu, której realizacji nie może zapewnić w zakresie udzielanych przez siebie świadczeń zdrowotnych.

§ 7. 1. Okręgowa rada pielęgniarek i położnych, uwzględniając wnioski zgłoszone przez pielęgniarki i położne, w drodze uchwały, kieruje – na obszarze swojego działania – pielęgniarki i położne, którym przyznała ograniczone prawo wykonywania zawodu i które wpisała na listę członków okręgowej izby pielęgniarek i położnych, do podmiotów organizujących staż.

2. Jeżeli z powodu braku miejsc pielęgniarka lub położna nie może odbyć stażu na obszarze działania okręgowej izby pielęgniarek i położnych, której jest członkiem, staż odbywa się w podmiocie organizującym staż położonym na obszarze działania innej okręgowej izby pielęgniarek i położnych, wybranym przez pielęgniarkę lub położną spośród podmiotów wskazanych przez okręgową radę pielęgniarek i położnych; do podmiotu organizującego staż kieruje pielęgniarkę lub położną okręgowa rada pielęgniarek i położnych, na której obszarze działa podmiot organizujący staż.

§ 8. 1. Zmiana podmiotu organizującego staż w trakcie odbywania stażu jest dopuszczalna w przypadku:

- 1) likwidacji podmiotu organizującego staż lub zaprzestania realizowania przez ten podmiot świadczeń zdrowotnych będących przedmiotem ramowego programu stażu;
- 2) zaistnienia wyjątkowych sytuacji losowych lub rodzinnych pielęgniarki lub położnej uzasadniających zmianę podmiotu organizującego staż – na umotywowany wniosek zgłoszony w postaci papierowej albo elektronicznej przez pielęgniarkę lub położną do okręgowej rady pielęgniarek i położnych, która skierowała pielęgniarkę lub położną do odbycia stażu.

2. Podmiot, w którym był dotychczas odbywany staż, niezwłocznie informuje okręgową radę pielęgniarek i położnych, która skierowała pielęgniarkę lub położną do odbycia stażu, o wystąpieniu okoliczności, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

3. W przypadku zmiany podmiotu organizującego staż na skutek okoliczności, o których mowa w ust. 1, kontynuacja stażu odbywa się w podmiocie organizującym staż wskazanym przez okręgową radę pielęgniarek i położnych, która skierowała pielęgniarkę lub położną do odbycia stażu.

4. W przypadku zmiany podmiotu organizującego staż, o którym mowa w ust. 1, umowa zawarta pomiędzy pielęgniarką lub położną a podmiotem organizującym staż, w którym był dotychczas odbywany staż, ulega rozwiązaniu.

5. Podmiot organizujący staż, w którym był dotychczas odbywany staż, niezwłocznie przesyła do okręgowej rady pielęgniarek i położnych, która skierowała pielęgniarkę lub położną do kontynuowania odbycia stażu, kartę stażu adaptacyjnego pielęgniarki lub kartę stażu adaptacyjnego położnej, o których mowa w § 9 ust. 4, książkę stażu adaptacyjnego pielęgniarek i położnych i książkę stażu cząstkowego pielęgniarek i położnych, o których mowa w § 12 ust. 1, oraz informację o zakresie dotychczas zrealizowanego stażu przez pielęgniarkę lub położną, w tym informację o ewentualnych okresach przedłużenia stażu, o których mowa w § 5 ust. 1 lub 2.

6. Okręgowa rada pielęgniarek i położnych, o której mowa w ust. 3, kieruje pielęgniarkę lub położną do kontynuowania odbycia stażu oraz wydaje postanowienie o zaliczeniu okresu dotychczas odbytego stażu. Podmiot, w którym będzie kontynuowany staż, zakłada nową kartę stażu adaptacyjnego pielęgniarki lub kartę stażu adaptacyjnego położnej, o których mowa w § 9 ust. 4, oraz książkę stażu adaptacyjnego pielęgniarek i położnych i książkę stażu cząstkowego pielęgniarek i położnych, o których mowa w § 12 ust. 1. Przepisy § 4 i § 5 stosuje się odpowiednio.

7. Okręgowa rada pielęgniarek i położnych, o której mowa w ust. 3, przesyła niezwłocznie podmiotowi, w którym będzie kontynuowany staż, kartę stażu adaptacyjnego pielęgniarki lub kartę stażu adaptacyjnego położnej, o których mowa w § 9 ust. 4, książkę stażu adaptacyjnego pielęgniarek i położnych i książkę stażu cząstkowego pielęgniarek i położnych, o których mowa w § 12 ust. 1, oraz informację o zakresie dotychczas zrealizowanego stażu przez pielęgniarkę lub położną, o których mowa w ust. 5.

§ 9. 1. Kierownik podmiotu organizującego staż, po zawarciu z pielęgniarką lub położną umowy, o której mowa w § 4, wyznacza koordynatora stażu, w porozumieniu z zastępcą kierownika do spraw pielęgniarstwa, położnictwa, naczelną pielęgniarką, położną albo przełożoną pielęgniarek, położnych, spośród zatrudnionych w tym podmiocie pielęgniarek i położnych, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) ma licencjat pielęgniarstwa lub położnictwa lub tytuł magistra na kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo, lub średnie wykształcenie medyczne w zawodzie pielęgniarka lub położna i specjalizację w wybranej dziedzinie pielęgniarstwa lub położnictwa oraz
- 2) ma co najmniej 5-letni staż pracy w zawodzie pielęgniarki lub położnej.

2. Koordynator stażu planuje i nadzoruje przebieg realizacji stażu oraz decyduje o sprawach związanych ze szkoleniem pielęgniarki lub położnej.

3. Do obowiązków koordynatora stażu należy:

- 1) ustalenie indywidualnego harmonogramu realizacji stażu na podstawie ramowego programu;
- 2) zapoznanie pielęgniarki lub położnej, przed rozpoczęciem stażu, z ramowym programem i indywidualnym harmonogramem stażu, sposobem jego dokumentowania w karcie stażu adaptacyjnego pielęgniarki lub położnej oraz z obowiązkami i uprawnieniami pielęgniarki lub położnej;
- 3) kierowanie pielęgniarki lub położnej do odbycia staży częściowych lub części stażu częściowego w podmiocie organizującym staż;
- 4) dokonywanie okresowych ocen przebiegu stażu, uwzględniających stopień opanowania wiedzy i umiejętności, a także postawę pielęgniarki lub położnej, z udziałem opiekunów stażu oraz pielęgniarki lub położnej oddziałowej;
- 5) wystawianie pielęgniarsce lub położnej opinii zawodowej, po zapoznaniu się z opinią opiekunów stażu, dotyczącej w szczególności uzdolnień i predyspozycji zawodowych, stosunku do pacjentów i współpracowników, zaangażowania w pracę, zdolności organizacyjnych i umiejętności pracy w zespole;
- 6) zaliczanie stażu po stwierdzeniu jego zrealizowania przez dokonanie odpowiedniego wpisu w karcie stażu adaptacyjnego pielęgniarki lub położnej.

4. Podmiot organizujący staż wydaje pielęgniarsce lub położnej odpowiednio w postaci papierowej kartę stażu adaptacyjnego pielęgniarki, według wzoru określonego w załączniku nr 3 do rozporządzenia, lub kartę stażu adaptacyjnego położnej, według wzoru określonego w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

§ 10. 1. Pielęgniarka lub położna odbywają staż częściowy pod kierunkiem opiekuna stażu, będącego pielęgniarką lub położną, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) posiada specjalizację lub ukończył kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa lub położnictwa właściwej dla realizacji stażu częściowego lub posiada co najmniej 5-letni staż pracy w zawodzie związanym z daną dziedziną oraz
- 2) jest zatrudniony w podmiocie organizującym staż na warunkach umożliwiających realizację przez pielęgniarkę lub położną programu stażu częściowego.

2. Opiekuna stażu wyznacza kierownik podmiotu organizującego staż w porozumieniu z koordynatorem stażu, na wniosek pielęgniarki oddziałowej lub położnej oddziałowej, lub koordynującej i nadzorującej pracę innych pielęgniarek lub położnych spośród pielęgniarek i położnych, które spełniają wymagania, o których mowa w ust. 1.

3. Pielęgniarka oddziałowa lub położna oddziałowa albo kierownik podmiotu organizującego staż w porozumieniu z koordynatorem stażu na czas nieobecności opiekuna

stażu wyznacza inną pielęgniarkę lub położną, mającą równorzędne kwalifikacje, do wykonywania funkcji opiekuna stażu.

§ 11. 1. Opiekun stażu jest odpowiedzialny za realizację przez pielęgniarkę lub położną programu stażu częściowego zgodnie ze wskazaniami aktualnej wiedzy medycznej, przepisami prawa oraz zasadami etyki zawodowej pielęgniarki i położnej.

2. Do obowiązków opiekuna stażu należy:

- 1) zaznajomienie pielęgniarki lub położnej z organizacją podmiotu organizującego staż oraz jednostkami lub komórkami organizacyjnymi tego podmiotu;
- 2) ustalenie szczegółowego planu i harmonogramu stażu częściowego i nadzór nad jego realizacją;
- 3) zapewnienie warunków do realizacji programu stażu częściowego;
- 4) nadzór nad udzielaniem świadczeń zdrowotnych wykonywanych przez pielęgniarkę lub położną;
- 5) wykonywanie wspólnie z pielęgniarką lub położną świadczeń pielęgniarzkich lub położniczych, stwarzających podwyższone ryzyko dla pacjenta;
- 6) nadzorowanie prowadzenia przez pielęgniarkę lub położną obowiązującej dokumentacji medycznej, w tym dokumentowania opieki pielęgniarzkiej lub położniczej;
- 7) zapewnienie pielęgniarce lub położnej opieki i doradztwa fachowego;
- 8) kierowanie procesem samokształcenia pielęgniarki lub położnej;
- 9) przeprowadzanie oceny umiejętności i wiedzy nabytych w czasie trwania stażu;
- 10) przekazywanie koordynatorowi stażu opinii niezbędnej do wystawienia opinii zawodowej, o której mowa w § 9 ust. 3 pkt 5;
- 11) zaliczenie stażu częściowego na podstawie uzyskania przez pielęgniarkę lub położną pozytywnego wyniku z kolokwium, o którym mowa w § 15 ust. 3.

§ 12. 1. Koordynator stażu i opiekun stażu dokumentują w postaci papierowej przebieg stażu w prowadzonej przez każdego z nich odpowiednio książce stażu adaptacyjnego pielęgniarek i położnych i książce stażu częściowego pielęgniarek i położnych; wzór książki stażu adaptacyjnego pielęgniarek i położnych oraz wzór książki stażu częściowego pielęgniarek i położnych stanowią odpowiednio załączniki nr 5 i 6 do rozporządzenia.

2. Książka stażu adaptacyjnego pielęgniarek i położnych, o której mowa w ust. 1, zawiera rejestr dokumentów i zaświadczeń wydawanych w związku z realizacją stażu.

3. Książka stażu częściowego pielęgniarek i położnych, o której mowa w ust. 1, zawiera rejestr odbytych lub zaliczonych staży częściowych.

§ 13. Pielęgniarka lub położna są obowiązane:

- 1) zapoznać się z przepisami regulującymi odbywanie stażu, ramowym programem oraz ze swoimi obowiązkami i uprawnieniami;
- 2) prowadzić kartę stażu adaptacyjnego pielęgniarki lub położnej;
- 3) przestrzegać zasad wykonywania zawodu pielęgniarki lub położnej określonych w obowiązujących przepisach oraz zasadach etyki zawodowej pielęgniarki i położnej;
- 4) współuczestniczyć w realizacji opieki pielęgniarskiej lub położniczej w zakresie powierzonych zadań;
- 5) stosować się do wskazówek i poleceń opiekuna stażu, pielęgniarki lub położnej oddziałowej, lub pielęgniarki lub położnej koordynującej i nadzorującej pracę innych pielęgniarek lub położnych oraz kierownika komórki organizacyjnej w realizacji powierzonych mu zadań;
- 6) brać udział w obchodach lekarskich, raportach pielęgniarskich lub położniczych, naradach i konsultacjach lekarskich i pielęgniarskich;
- 7) przygotowywać prace pisemne w przypadku ich zlecenia przez opiekuna stażu;
- 8) prowadzić dokumentację medyczną na bieżąco i z należytą starannością;
- 9) uczestniczyć w formach szkolenia wskazanych przez opiekuna stażu lub koordynatora stażu;
- 10) przystępować do sprawdzianów i kolokwium.

§ 14. 1. Pielęgniarka lub położna są uprawnione do wykonywania zawodu wyłącznie w miejscu odbywania stażu.

2. Pielęgniarka lub położna są uprawnione do:

- 1) świadczenia opieki pielęgniarskiej lub położniczej, zgodnie z ustalonym planem opieki oraz planem postępowania leczniczego, pod bezpośrednim nadzorem opiekuna stażu lub w porozumieniu z nim;
- 2) samodzielnego wykonywania czynności higienicznych;
- 3) wykonywania zabiegów diagnostycznych i terapeutycznych wynikających z planu opieki oraz planu postępowania leczniczego, pod bezpośrednim nadzorem opiekuna stażu;
- 4) wykonywania wspólnie z opiekunem stażu świadczeń zdrowotnych stanowiących podwyższone ryzyko dla pacjenta;
- 5) prowadzenia edukacji zdrowotnej pacjentów i ich rodzin, a także działań z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki po konsultacji z opiekunem stażu;
- 6) współdziałania w procesie rehabilitacji pacjenta przez realizację zadań uzgodnionych z opiekunem stażu zgodnie z programem usprawniania pacjenta ustalonym przez zespół terapeutyczny;
- 7) prowadzenia dokumentacji medycznej pod nadzorem opiekuna stażu.

3. Pielęgniarka lub położna udzielają pomocy na podstawie posiadanej wiedzy i posiadanych umiejętności w każdym przypadku, gdy zwłoka w jej udzieleniu mogłaby spowodować niebezpieczeństwo utraty życia, poważny uszczerbek na zdrowiu oraz w innych przypadkach niecierpiących zwłoki.

§ 15. 1. Staż częstkowy kończy się złożeniem pisemnego lub ustnego kolokwium z zakresu wiedzy teoretycznej i oceny umiejętności określonych w ramowym programie w terminie przewidzianym w indywidualnym harmonogramie realizacji stażu.

2. Kolokwium przeprowadza opiekun stażu pielęgniarki lub położnej nadzorujący odbywanie stażu częstkowego.

3. Pozytywny wynik kolokwium jest podstawą zaliczenia stażu częstkowego i dokonania odpowiedniego wpisu w karcie stażu.

4. W przypadku uzyskania przez pielęgniarkę lub położną negatywnego wyniku z kolokwium opiekun stażu wskazuje rodzaj umiejętności, których pielęgniarka lub położna nie opanowały w sposób zadowalający, i wyznacza termin kolokwium uzupełniającego.

5. W przypadku uzyskania przez pielęgniarkę lub położną dwukrotnie negatywnego wyniku z kolokwium uzupełniającego opiekun stażu informuje o tym koordynatora stażu, który kieruje pielęgniarkę lub położną do ponownego odbycia stażu częstkowego, a po jego zakończeniu wyznacza nowy termin kolokwium i odnotowuje ten fakt w karcie stażu. Przepisy § 4 i § 5 stosuje się odpowiednio.

6. Pielęgniarka lub położna, które uzyskały dwukrotnie negatywny wynik z kolokwium uzupełniającego, mają prawo do kolokwium komisyjnego przeprowadzanego przy współudziale przedstawiciela samorządu zawodowego pielęgniarek i położnych; przedstawiciela samorządu wskazuje na wniosek pielęgniarki lub położnej okręgowa izba pielęgniarek i położnych właściwa ze względu na miejsce odbywania stażu.

§ 16. Pielęgniarka lub położna uzyskują zaliczenie stażu po zrealizowaniu ramowego programu oraz po złożeniu kolokwium, o których mowa w § 15.

§ 17. 1. Podmiot organizujący staż wydaje pielęgniarce lub położnej na podstawie pozytywnie zaliczonego stażu zaświadczenie o odbyciu stażu adaptacyjnego według wzoru określonego dla pielęgniarki w załączniku nr 7 do rozporządzenia, a dla położnej – w załączniku nr 8 do rozporządzenia.

2. Kopię zaświadczenia, o którym mowa w ust. 1, podmiot organizujący staż przekazuje okręgowej radzie pielęgniarek i położnych, która skierowała pielęgniarkę lub położną do odbycia stażu w terminie 14 dni od dnia zaliczenia stażu.

§ 18. Osoby odbywające staż adaptacyjny w dniu wejścia w życie rozporządzenia odbywają go na podstawie dotychczasowych przepisów.

§ 19. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.²⁾

MINISTER ZDROWIA

Konstanty Radziwiłł
Konstanty Radziwiłł

ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Prawnego

Alina Biedrzyńska-Makulska
24.10.2016r.

DYREKTOR
Departamentu Pielęgniarek i Położnych

Beata Chelewka
dr n. o zdr. Beata Chelewka

PODSEKRETARZ STANU
w Ministerstwie Zdrowia

Marek Tombariewicz
Marek Tombariewicz

DYREKTOR
Departamentu Prawnego

Anna Miszczyk
Anna Miszczyk
radca prawny
24.10.2016r.

M. Ryba e-mail
24.10.2016r.

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie stażu adaptacyjnego dla cudzoziemców ubiegających się o przyznanie prawa wykonywania zawodu pielęgniarki lub położnej (Dz. U. poz. 1003), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zmianie ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1640).

Załącznik nr 1

RAMOWY PROGRAM STAŻU ADAPTACYJNEGO PIELEŃNIAREK

Cele stażu

1. Uzyskanie sprawności w zakresie wykorzystania wiedzy i umiejętności nabytych w toku kształcenia w szkole pielęgniarstwa.
2. Aktualizacja wiedzy i umiejętności w zakresie nauk medycznych, opieki pielęgniarstwa, techniki medycznej i innych dziedzin niezbędnych do realizacji praktyki zawodowej.
3. Zapoznanie się z organizacją pracy i funkcjonowaniem zespołów pielęgniarstwa w poszczególnych komórkach organizacyjnych podmiotu leczniczego (regulaminy organizacyjne, zasady prowadzenia dokumentacji medycznej, standardy i procedury udzielania świadczeń zdrowotnych).
4. Doskonalenie umiejętności w zakresie współdziałania w zespole terapeutycznym.
5. Poszerzenie i doskonalenie umiejętności samodzielnego planowania, realizowania i oceny podejmowanych działań pielęgniarstwa.
6. Doskonalenie umiejętności manualnych w zakresie wykonywania działań i zabiegów pielęgnacyjnych, leczniczych i usprawniających.
7. Doskonalenie umiejętności samokształcenia i samodoskonalenia.
8. Rozwój postawy zawodowej – opanowanie umiejętności samodzielnego i odpowiedzialnego wykonywania zawodu, podejmowania decyzji w celu zapewnienia efektywnej opieki nad człowiekiem chorym, zdrowym i rodziną.
9. Doskonalenie umiejętności w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób.

I. Staż częstkowy na oddziale wewnętrznym

Miejsce odbywania stażu: w zależności od możliwości podmiotu leczniczego oddział wewnętrzny lub oddziały specjalistyczne, np. kardiologiczny, reumatologiczny, gastrologiczny, nefrologiczny, hematologiczny

Czas trwania stażu: 4 tygodnie

Program stażu:

1. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania problemów pielęgnacyjnych pacjentów, planowania, realizacji i oceny opieki pielęgniarstwa.
2. Zapoznanie się z obowiązującymi standardami postępowania pielęgniarstwa w stosunku do chorych z określonymi problemami zdrowotnymi, w szczególności z:
  - 1) ostrą i przewlekłą niewydolnością krążenia;
  - 2) ostrą i przewlekłą niewydolnością układu oddechowego;
  - 3) chorobami układu moczowego;
  - 4) chorobami żołądka i jelit;
  - 5) chorobami wątroby i trzustki;
  - 6) chorobami krwi i układu krwiotwórczego;

7) cukrzycą;

8) chorobą reumatyczną.

3. Doskonalenie umiejętności w zakresie przygotowywania chorych do badań diagnostycznych, uczestniczenie w badaniach i postępowanie po badaniach, zgodnie z obowiązującymi standardami.

4. Doskonalenie umiejętności planowania i realizacji działań edukacyjnych wobec pacjenta i jego rodziny w różnych stanach chorobowych.

5. Doskonalenie umiejętności samodzielnego monitorowania pacjentów (bezprzypadowego, jak również z wykorzystaniem specjalistycznego sprzętu monitorującego).

6. Pielęgnowanie pacjenta zgodnie ze standardami profilaktyki przeciwoleżynowej.

7. Poszerzenie wiedzy i doskonalenie umiejętności w zakresie metod i zasad podawania środków farmaceutycznych (z uwzględnieniem skutków ubocznych oraz interakcji z innymi lekami) stosowanych na oddziale.

II. Staż cząstkowy na oddziale pediatrycznym

Miejsce odbywania stażu: oddział pediatryczny w szpitalu dziecięcym lub innym (z wyłączeniem oddziału noworodkowego)

Czas trwania stażu: 4 tygodnie

Program stażu:

1. Doskonalenie umiejętności oceny rozwoju psychomotorycznego dziecka i podejmowanie działań związanych ze stymulacją tego rozwoju.

2. Utrwalenie i poszerzenie wiedzy i umiejętności z zakresu opieki nad dzieckiem chorym z uwzględnieniem:

1) wieku dziecka;

2) reakcji dziecka na chorobę;

3) reakcji dziecka na rozłąkę z rodziną.

3. Doskonalenie umiejętności pielęgnowania dziecka z określonymi schorzeniami zgodnie z obowiązującymi standardami postępowania pielęgniarstwa, z uwzględnieniem:

1) nieprawidłowości rozwojowych;

2) chorób zakaźnych wieku rozwojowego;

3) chorób układu oddechowego;

4) chorób układu krążenia;

5) chorób układu pokarmowego;

6) chorób układu moczowego;

7) chorób tkanki łącznej;

8) chorób układu krwiotwórczego;

9) zaburzeń układu nerwowego;

10) chorób układu wydzielania wewnętrznego;

11) zaburzeń metabolicznych.

4. Doskonalenie umiejętności w zakresie przygotowywania dziecka do badań diagnostycznych, uczestniczenie w badaniach i postępowanie po badaniach, zgodnie z obowiązującymi standardami.

5. Rozwijanie umiejętności dotyczących rozpoznawania zapotrzebowania na działania profilaktyczne, działania promujące zdrowie oraz działania edukacyjne w stosunku do dziecka i rodziców.

6. Doskonalenie umiejętności działań w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki, edukacji z uwzględnieniem możliwości dziecka, jego wieku, sytuacji zdrowotnej oraz społeczno-bytowej rodziców.
7. Doskonalenie umiejętności komunikowania się z dzieckiem i jego rodziną (opiekunami).
8. Przygotowanie do udzielania wsparcia dziecku i jego rodzinie w sytuacjach trudnych i stresowych (przewlekłej bądź nieuleczalnej choroby dziecka, zagrożenia życia dziecka oraz śmierci dziecka).
9. Doskonalenie umiejętności przekazywania rodzicom (opiekunom) dziecka informacji dotyczących pielęgnacji dziecka w warunkach domowych.
10. Zapoznanie się ze standardami działań w zakresie profilaktyki zakażeń szpitalnych.

III. Staż cząstkowy na oddziale chirurgicznym

Miejsce odbywania stażu: oddział chirurgii ogólnej lub specjalistycznej, oddział chirurgii urazowej, oddział chirurgii dziecięcej

Czas trwania stażu: 4 tygodnie

Program stażu:

1. Doskonalenie umiejętności samodzielnego przygotowania pacjentów do planowych i nagłych zabiegów operacyjnych w określonych stanach chirurgicznych.
2. Rozwijanie umiejętności samodzielnego prowadzenia opieki pooperacyjnej zgodnie ze standardami postępowania pielęgniarstwa na oddziale chirurgicznym.
3. Doskonalenie umiejętności przygotowania pacjentów do drobnych zabiegów chirurgicznych oraz asystowania przy ich wykonywaniu.
4. Doskonalenie umiejętności:
  - 1) prowadzenia samodzielnej obserwacji ukierunkowanej na symptomy powikłań pooperacyjnych (obserwacja rany operacyjnej, poszczególnych funkcji życiowych);
  - 2) zapobiegania powikłaniom w okresie pooperacyjnym;
  - 3) postępowania w przypadku wystąpienia powikłań pooperacyjnych.
5. Doskonalenie umiejętności samodzielnego przygotowania pacjentów do badań diagnostycznych, uczestniczenie w badaniach i postępowanie po badaniach na podstawie aktualnie obowiązujących standardów postępowania pielęgniarstwa.
6. Doskonalenie umiejętności oceny stanu pacjenta w stanach bezpośredniego zagrożenia życia.
7. Doskonalenie umiejętności udzielania pierwszej pomocy w sytuacjach zagrożenia życia.
8. Zapoznanie się ze standardami działań w zakresie profilaktyki zakażeń szpitalnych.
9. Doskonalenie umiejętności planowania i realizacji działań edukacyjnych w odniesieniu do pacjenta i jego rodziny dotyczących stylu życia, samopielęgnacji po opuszczeniu oddziału szpitalnego.
10. Zdobycie wiedzy i umiejętności z dziedziny transfuzjologii w zakresie:
  - 1) zapoznania się z obowiązującymi przepisami dotyczącymi transfuzjologii;
  - 2) przygotowania krwi i preparatów krwiopochodnych do przetoczenia;
  - 3) obserwacji pacjenta w trakcie przetaczania krwi i preparatów krwi oraz po ich przetoczeniu;
  - 4) rozpoznania powikłań poprzetoczeniowych;
  - 5) postępowania w przypadku wystąpienia powikłań poprzetoczeniowych.

IV. Staż cząstkowy na oddziale położniczo-noworodkowym

Miejsce odbywania stażu: oddział położniczo-noworodkowy

Czas trwania stażu: 3 tygodnie

Program stażu:

1. Zapoznanie się z obowiązującymi standardami postępowania pielęgniarstwa w stosunku do położnicy i noworodka po porodzie o przebiegu fizjologicznym oraz opanowanie umiejętności samodzielnej realizacji opieki zgodnie z tymi standardami.

2. Opanowanie umiejętności samodzielnego przyjmowania położnicy na oddział, samodzielnego oceniania stanu ogólnego i położniczego położnicy przyjmowanej z sali porodowej oraz dokumentowania podjętych działań.

3. Utrwalenie i poszerzenie wiedzy i umiejętności w zakresie przebiegu porodu oraz opieki nad kobietami po porodach zabiegowych, powikłanych lub operacyjnych z uwzględnieniem stanu zdrowia (kobieta zdrowa albo chora).

4. Nabycie sprawności w samodzielnym monitorowaniu przebiegu porodu, wczesnym rozpoznawaniu zaburzeń i patologii okresu porodu.

5. Doskonalenie umiejętności ukierunkowania działań zapobiegających powikłaniom w okresie porodu ze strony:

- 1) narządu rodowego;
- 2) układu moczowego;
- 3) gruczołu piersiowego.

6. Doskonalenie umiejętności samodzielnego przyjęcia noworodka z sali porodowej oraz jednoczesnej oceny stanu ogólnego noworodka na podstawie obserwacji oraz przekazanych informacji i dokumentacji.

7. Doskonalenie umiejętności samodzielnego realizowania opieki pielęgniarstwa nad noworodkiem (uwzględniające prawidłowość okresu ciąży, porodu i czynniki ryzyka, np. konflikt serologiczny).

8. Opanowanie sprawności w zakresie prowadzenia działań edukacyjnych w stosunku do matki dziecka, dotyczących:

- 1) pielęgnacji noworodka;
- 2) promocji naturalnego karmienia;
- 3) higieny okresu porodu;
- 4) diety kobiety ciężarnej;
- 5) planowania wizyt lekarskich;
- 6) kalendarza szczepień ochronnych;
- 7) planowania rodziny.

9. Nabycie umiejętności udzielenia wsparcia matce i jej rodzinie w sytuacji, gdy dziecko pozostaje na oddziale neonatologicznym, urodziło się z wadą albo zmarło.

10. Zapoznanie się ze standardami działań w zakresie profilaktyki zakażeń szpitalnych.

V. Staż cząstkowy na oddziale intensywnej terapii

Miejsce odbywania stażu: w zależności od możliwości podmiotu leczniczego oddział intensywnej terapii, pododdział intensywnej terapii na oddziale specjalistycznym

Czas trwania stażu: 3 tygodnie

Program stażu:

1. Poznanie modelu organizacyjnego oddziału intensywnej terapii, organizacji pracy zespołu terapeutycznego oraz zasad organizacji pracy w zespole pielęgniarskim.

2. Opanowanie sprawności w wykonywaniu pielęgniarskich zadań diagnostycznych i leczniczych związanych ze specyfiką pracy na oddziale intensywnej terapii (monitorowanie stanu chorych, pobieranie materiału do badań, udział w farmakoterapii, elektroterapii i resuscytacji).

3. Doskonalenie umiejętności oraz nabycie sprawności monitorowania stanu pacjenta na podstawie występujących objawów możliwych do zaobserwowania przez pielęgniarkę.

4. Poznanie specjalistycznej aparatury medycznej, celu i zasad jej stosowania w diagnozowaniu stanu pacjenta i terapii. Zdobycie umiejętności obsługi aparatury monitorującej i leczniczej, doskonalenie umiejętności odczytywania i interpretacji pomiarów dokonywanych przez aparaturę monitorującą.

5. Utrwalenie i poszerzenie wiedzy oraz umiejętności postępowania pielęgniarskiego:

- 1) we wstrząsie (różnych postaciach);
- 2) w stanach nagłego zatrzymania krążenia;
- 3) w stanie nieprzytomności (śpiączki o różnej etiologii);
- 4) w zapobieganiu zakażeniom szpitalnym.

6. Doskonalenie i poszerzenie umiejętności w zakresie rozpoznawania potrzeb zdrowotnych, problemów pielęgnacyjnych oraz planowania i sprawowanie opieki pielęgnacyjnej u chorych:

- 1) z ostrą niewydolnością krążenia;
- 2) z ostrą niewydolnością oddechową;
- 3) z ostrymi zespołami wieńcowymi;
- 4) z niewydolnością nerek;
- 5) nieprzytomnych.

7. Aktualizacja wiedzy w zakresie obowiązujących standardów pielęgnacji chorych na oddziałach intensywnej terapii (postępowanie pielęgniarskie, najnowszy sprzęt do pielęgnacji chorych).

8. Rozwinięcie umiejętności współpracy w zespole terapeutycznym w zakresie realizacji świadczonej opieki, jak również doskonalenie umiejętności dokumentowania prowadzonej opieki pielęgniarskiej.

VI. Staż cząstkowy w podmiocie leczniczym wykonującym świadczenia zdrowotne z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej

Miejsce odbywania stażu: przychodnia, ośrodek zdrowia, środowisko nauczania i wychowania

Czas trwania stażu: 4 tygodnie

Program stażu:

1. Doskonalenie umiejętności pozyskiwania informacji (wywiad środowiskowy), diagnozowania sytuacji zdrowotnej pacjenta i jego rodziny, określania celu opieki nad rodziną (jednostką), planowania oraz realizacji opieki pielęgniarskiej w środowisku zamieszkania.

2. Opanowanie umiejętności planowania i realizacji opieki pielęgniarskiej na podstawie diagnozowania problemów zdrowotnych w środowisku zamieszkania oraz w środowisku nauczania i wychowania.

3. Opanowanie sprawności podejmowania działań w zakresie realizacji programów promocji zdrowia i profilaktyki chorób, w szczególności:

- 1) chorób układu krążenia;
- 2) chorób nowotworowych;

- 3) otyłości;
- 4) cukrzycy.

4. Wzbogacenie form i metod pracy w zakresie edukacji pacjenta i jego rodziny, umożliwiających skuteczność w uzyskaniu zmian zachowań zdrowotnych.

5. Nabycie umiejętności nawiązywania i utrzymywania współpracy z instytucjami, stowarzyszeniami, grupami wsparcia wspomagającymi pacjenta i jego rodzinę oraz pielęgniarkę w działaniach na rzecz zdrowia w środowiskach zamieszkania, pracy, nauczania i wychowania.

6. Zdobycie umiejętności pozyskiwania rodziny do współpracy w zaadaptowaniu warunków domowych do potrzeb człowieka chorego.

7. Zapoznanie się ze standardami działań w zakresie profilaktyki zakażeń szpitalnych.

VII. Staż cząstkowy w podmiocie leczniczym wykonującym świadczenia zdrowotne z zakresu opieki długoterminowej lub paliatywnej

Miejsce odbywania stażu: podmiot wykonujący działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenie zdrowotne inne niż świadczenie szpitalne

Czas trwania stażu: 2 tygodnie

Program stażu:

1. Nabycie umiejętności sprawowania opieki pielęgniarskiej zgodnie z obowiązującymi standardami opieki nad człowiekiem niepełnosprawnym, przewlekle lub nieuleczalnie chorym.

2. Przygotowanie do opieki nad pacjentem z chorobą nowotworową leczonym w warunkach szpitalnych, w hospicjum i w domu.

3. Poszerzenie wiedzy i umiejętności o treści niezbędne do sprawowania opieki nad chorym z chorobą nowotworową.

4. Zdobycie umiejętności udzielania wsparcia pacjentowi i jego rodzinie w sytuacjach trudnych związanych z terminalnym etapem życia chorego.

5. Opanowanie umiejętności wprowadzania do pracy pielęgniarskiej elementów rehabilitacji.

6. Opanowanie umiejętności stosowania standardów profilaktyki przeciwoleźynowej.

7. Doskonalenie umiejętności komunikowania się z człowiekiem przewlekle chorym, niepełnosprawnym.

8. Poznanie możliwości kompensacji psychofizycznej pacjentów z ubytkami bądź dysfunkcją określonych części ciała. Udział w przygotowaniu pacjenta do procesu kompensacji.

9. Doskonalenie umiejętności nawiązywania i utrzymywania, a także ułatwiania pacjentowi kontaktów z rodziną, środowiskiem, grupami wsparcia, opiekunami pacjenta.

10. Opanowanie i doskonalenie umiejętności organizacji i kierowania pracą zespołu podległego pielęgniarce.

11. Zapoznanie się ze standardami działań w zakresie profilaktyki zakażeń szpitalnych.

VIII. Zajęcia stażowe na oddziale psychiatrii, w ośrodku psychiatrycznej opieki środowiskowej

Miejsca odbywania stażu: VIII A. oddział psychiatrii, ośrodek psychiatrycznej opieki środowiskowej lub

VIII B. wskazany przez pielęgniarkę oddział lub podmiot leczniczy uwzględniony w ramowym programie stażu

VIII A.

Czas trwania stażu: 2 tygodnie

Program stażu:

1. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania problemów pielęgnacyjnych pacjentów z zaburzeniami psychicznymi, planowania, realizacji i oceny opieki pielęgniarstwiej.

2. Zapoznanie się z obowiązującymi standardami postępowania pielęgniarstwiej w stosunku do chorych z określonymi zaburzeniami psychicznymi, a w szczególności:

- 1) ze schizofrenią;
- 2) z chorobą afektywną (depresja, zespół maniakałny);
- 3) z jądłowstrętem psychicznym;
- 4) z nerwicą;
- 5) z zaburzeniami osobowości.

3. Pogłębienie wiedzy w zakresie postępowania z chorym z zachowaniem agresywnym, w tym w zakresie zapobiegania agresji, zachowania zasad bezpieczeństwa w kontakcie z agresywnym pacjentem, oraz o warunkach i sposobach zastosowania przymusu bezpośredniego.

4. Uzupełnienie wiedzy i doskonalenie umiejętności w zakresie opieki nad chorym z uzależnieniami lekowymi i alkoholowymi.

5. Pogłębienie wiedzy w zakresie pielęgnowania osób z zaburzeniami umysłowymi.

6. Pogłębienie wiedzy w zakresie obowiązujących regulacji prawnych dotyczących ochrony zdrowia psychicznego.

7. Doskonalenie umiejętności w zakresie przygotowywania chorych do badań diagnostycznych i zabiegów leczniczych, zgodnie z obowiązującymi standardami.

8. Doskonalenie umiejętności planowania i realizacji działań psychoedukacyjnych wobec podopiecznego, jego rodziny i bliskich.

9. Poszerzenie wiedzy i doskonalenie umiejętności w zakresie metod i zasad stosowania preparatów farmakologicznych w leczeniu zaburzeń psychicznych (z uwzględnieniem skutków ubocznych oraz interakcji z innymi lekami).

10. Poznanie specyfiki organizacji psychiatrycznej opieki środowiskowej.

11. Pogłębienie wiedzy w zakresie zastosowania metod psychoterapii i socjoterapii w psychiatrii oraz w zakresie doboru i organizacji różnych form terapii zajęciowej w profilaktyce zaburzeń psychicznych i rehabilitacji chorych z zaburzeniami psychicznymi.

12. Pogłębianie wiedzy w zakresie komunikacji interpersonalnej z pacjentem z zaburzeniami psychicznymi.

13. Zapoznanie się ze standardami działań w zakresie profilaktyki zakażeń szpitalnych.

VIII B.

Program stażu we wskazanym przez pielęgniarzkę oddziale lub podmiocie leczniczym uwzględnionym w ramowym programie stażu obejmuje pogłębienie wiedzy i umiejętności uzyskanych w toku obowiązkowych zajęć stażowych – w wybranym zakresie.

RAMOWY PROGRAM STAŻU ADAPTACYJNEGO POŁOŻNYCH

Cele stażu

1. Uzyskanie sprawności w zakresie wykorzystania wiedzy i umiejętności nabytych w toku kształcenia w szkole położnych.
2. Aktualizacja wiedzy i umiejętności w zakresie nauk medycznych, opieki pielęgniarско-położniczej i innych dziedzin niezbędnych do realizacji praktyki zawodowej.
3. Zapoznanie się z organizacją pracy, funkcjonowaniem zespołów terapeutycznych w poszczególnych komórkach organizacyjnych podmiotu leczniczego (regulaminy, organizacja, zasady prowadzenia dokumentacji medycznej, standardy i procedury udzielania świadczeń zdrowotnych).
4. Doskonalenie umiejętności w zakresie współdziałania w zespole terapeutycznym.
5. Poszerzenie i doskonalenie umiejętności planowania, realizowania i oceny podejmowanych działań pielęgniarских i położniczych.
6. Doskonalenie umiejętności manualnych w zakresie wykonywania zabiegów diagnostycznych, pielęgnacyjnych, leczniczych i usprawniających w zakresie położnictwa, ginekologii i neonatologii.
7. Doskonalenie umiejętności samokształcenia.
8. Doskonalenie umiejętności w zakresie komunikowania i udzielania wsparcia.
9. Doskonalenie umiejętności w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób.
10. Rozwój postawy zawodowej – opanowanie umiejętności samodzielnego i odpowiedzialnego wykonywania zawodu.

I. Staż cząstkowy na oddziale ginekologii

Miejsce odbywania stażu: oddział ginekologii

Czas trwania stażu: 4 tygodnie

Program stażu:

1. Utrwalenie wiedzy i opanowanie samodzielnego sprawowania opieki nad kobietą:
  - 1) przygotowywaną do operacji ginekologicznej planowej oraz ze wskazań nagłych;
  - 2) po zabiegu operacyjnym o przebiegu prawidłowym i powikłanym;
  - 3) w schorzeniach nieoperacyjnych.
2. Zapoznanie z obowiązującymi standardami przygotowywania chorych do badań ginekologicznych oraz samodzielne doskonalenie umiejętności całościowego przygotowania kobiety do tych badań.
3. Nabycie umiejętności samodzielnego, planowego prowadzenia edukacji pacjentek w różnym wieku, pochodzących z różnych środowisk, w zakresie:
  - 1) profilaktyki chorób narządu rodnego;
  - 2) zalecanego trybu życia;
  - 3) zapobiegania powikłaniom chorób ginekologicznych, w tym przenoszonych drogą płciową,
  - 4) prowadzenia obserwacji i interpretacji zmian płodności w cyklu miesięczkowym.
4. Poszerzenie wiedzy i umiejętności o treści niezbędne do udzielania wsparcia i realizacji opieki w stosunku do kobiet z procesem nowotworowym narządu rodnego.
5. Aktualizowanie i pogłębianie wiedzy zawodowej z zakresu deontologii, która umożliwi:

- 1) uwzględnianie w opiece potrzeb moralnych osób chorych;
- 2) zapewnianie poczucia godności osobistej w trakcie wykonywanych czynności i zabiegów pielęgnacyjnych;
- 3) rozumienie zmian w zachowaniu kobiet związanych z ich reakcją na zaistniałe schorzenie ginekologiczne.

6. Utrwalenie i poszerzenie wiedzy w zakresie problemów zdrowotnych kobiet w okresie przekwitania (osteoporoza, nietrzymanie moczu, zaburzenia hormonalne), istotnej w realizacji opieki nad kobietą w wieku pomenopauzalnym.

7. Zapoznanie się ze standardami działań w zakresie profilaktyki zakażeń szpitalnych.

II. Staż cząstkowy na oddziale ciąży powikłanej

Miejsce odbywania stażu: oddział ciąży powikłanej

Czas trwania stażu: 4 tygodnie

Program stażu:

1. Zapoznanie z aktualnymi obowiązującymi standardami postępowania w przypadkach występowania określonych powikłań w okresie ciąży oraz opieki nad pacjentkami w sytuacji niepowodzeń położniczych.

2. Doskonalenie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania kontaktu oraz pozytywnych relacji z kobietą ciężarną i jej rodziną w momencie przyjmowania na oddział ciąży powikłanej oraz w czasie hospitalizacji.

3. Doskonalenie umiejętności dotyczących oceny stanu zdrowia, identyfikacji czynników ryzyka, rozpoznawania problemów pielęgnacyjnych, planowania i realizacji holistycznej opieki oraz oceny wyników w stosunku do kobiety ciężarnej, w szczególności:

- 1) z krwawieniem;
- 2) w ciąży po terminie;
- 3) z zagrażającym porodem przedwczesnym;
- 4) w ciąży wielopłodowej;
- 5) z nadciśnieniem tętniczym występującym w czasie ciąży;
- 6) z wewnątrzmacicznym zahamowaniem wzrastania płodu (IUGR);
- 7) z chorobami współistniejącymi w ciąży (cukrzyca, niedokrwistość, cholestaza, choroby tarczycy, infekcje dróg moczowych i inne).

4. Opanowanie sprawności samodzielnego monitorowania stanu ciężarnej i dziecka, ukierunkowanego na wczesne diagnozowanie zagrożeń zdrowia lub życia matki i dziecka i podjęcie stosownych działań.

5. Opanowanie umiejętności samodzielnego podejmowania działań w stanach nagłego zagrożenia życia matki lub dziecka.

6. Doskonalenie umiejętności w zakresie diagnozowania, leczenia i rehabilitacji kobiet przebywających na oddziale ciąży powikłanej.

7. Utrwalenie i poszerzenie wiedzy umożliwiającej podejmowanie działalności edukacyjnej w zakresie:

- 1) zalecanej aktywności;
- 2) odżywiania w ciąży;
- 3) stylu życia;
- 4) używek i nałogów;
- 5) przygotowania do porodu;
- 6) przygotowania do karmienia piersią;
- 7) częstotliwości badań kontrolnych, w tym diagnostycznych.

8. Przygotowanie do udzielenia wsparcia pacjentce oraz jej rodzinie w sytuacjach trudnych (śmierć dziecka, diagnoza nieprawidłowości rozwojowych płodu).

9. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania problemów związanych z przygotowaniem kobiety i jej rodziny do rodzicielstwa.

10. Współudział w opracowaniu z ciężarną planu porodu.

11. Zapoznanie się ze standardami działań w zakresie profilaktyki zakażeń szpitalnych.

III. Staż cząstkowy na sali porodowej

Miejsce odbywania stażu: blok porodowy

Czas trwania stażu: 6 tygodni

Program stażu:

1. Zapoznanie z obowiązującymi procedurami i standardami w opiece okołoporodowej.

2. Utrwalenie i poszerzenie wiedzy w zakresie fizjologii porodu i prowadzenia porodu fizjologicznego.

3. Opanowanie sprawności w zakresie oceny stanu sytuacji położniczej kobiety i jej dziecka w czasie przyjmowania na salę porodową.

4. Opanowanie sprawności w zakresie samodzielnej oceny sytuacji położniczej oraz postępu porodu, jak również zaplanowania odpowiedniego postępowania położniczego na podstawie:

1) oceny stanu ogólnego i psychicznego rodzącej;

2) oceny stanu dziecka;

3) przeprowadzonego wywiadu;

4) badania położniczego;

5) oceny czynności skurczowej macicy;

6) oceny badań laboratoryjnych i diagnostycznych;

7) oceny stopnia przygotowania do odbycia porodu;

8) identyfikacji czynników ryzyka, badanie KTG, planu porodu.

5. Opanowanie sprawności w samodzielnym prowadzeniu porodu fizjologicznego.

6. Doskonalenie umiejętności współuczestniczenia w prowadzeniu porodu w różnych stanach patologicznych, w szczególności:

1) łożyska przodującego;

2) łożyska przedwcześnie odklejającego się;

3) w porodzie przedwczesnym;

4) w porodzie miednicowym;

5) w porodzie zabiegowym;

6) w porodzie powikłanym schorzeniami kobiety.

7. Doskonalenie umiejętności postępowania w sytuacji wystąpienia powikłań przebiegu porodu, w szczególności:

1) w zaburzeniach czynności skurczowej macicy;

2) w zaburzeniach czynności serca płodu;

3) w nieprawidłowościach mechanizmów porodowych.

8. Doskonalenie umiejętności postępowania w przypadku chorób współistniejących z ciążą, takich jak cukrzyca, niedokrwistość, cholestaza, choroby tarczycy, infekcje dróg moczowych i inne.

9. Opanowanie umiejętności samodzielnego sprawowania opieki nad położnicą we wczesnym porożu, ze zwróceniem szczególnej uwagi na możliwość wystąpienia wczesnych powikłań poporodowych.

10. Pogłębienie i utrwalenie umiejętności nawiązywania interakcji między matką dzieckiem i ojcem w warunkach sali porodowej.

11. Doskonalenie umiejętności w zakresie udzielania pomocy kobiecie przy karmieniu dziecka.

12. Nabycie umiejętności współpracy z osobami towarzyszącymi rodzącej w ramach porożu rodzinnego (ojciec dziecka, inne osoby) dla zapewnienia poczucia bezpieczeństwa, intymności.

13. Zapoznanie się ze standardami działań w zakresie profilaktyki zakażeń szpitalnych.

IV. Staż cząstkowy w podmiocie leczniczym wykonującym świadczenia zdrowotne z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej

Miejsce odbywania stażu: praktyka położnej środowiskowej lub rodzinnej, poradnia ginekologiczno-położnicza, szkoła rodzenia*

Czas trwania stażu: 4 tygodnie

Program stażu:

1. Doskonalenie umiejętności w zakresie nawiązywania i podtrzymywania kontaktów z kobietami zgłaszającymi się do poradni ginekologiczno-położniczej oraz w środowisku zamieszkania.

2. Opanowanie sprawności w doborze form i metod edukacyjnych oddziaływań w stosunku do kobiet pozostających pod opieką poradni ginekologiczno-położniczej, w zakresie:

1) trybu życia, odżywiania, higieny osobistej kobiety w poszczególnych okresach życia;

2) planowania rodziny;

3) wykonywania badań kontrolnych w czasie ciąży;

4) promocji naturalnego karmienia;

5) profilaktyki schorzeń ginekologicznych;

6) profilaktyki schorzeń nowotworowych narządu rodniego i piersi;

7) profilaktyki chorób przenoszonych drogą płciową, w tym AIDS;

8) profilaktyki chorób w okresie przekwitania.

3. Nabycie umiejętności nawiązywania współpracy z instytucjami wspomagającymi samotną matkę lub dziecko w sytuacji porzucenia przez matkę (domy samotnej matki, domy małego dziecka).

4. Doskonalenie umiejętności prowadzenia działań edukacyjnych w środowisku zamieszkania ciężarnej przygotowujących ciężarną, ojca dziecka, rodzinę na przyjęcie dziecka i sprawowanie nad nim opieki.

5. Doskonalenie umiejętności niezbędnych do samodzielnego i efektywnego prowadzenia edukacji młodzieży w zakresie poradnictwa rodzinnego i promowania zdrowia rodziny.

6. Doskonalenie umiejętności edukowania przyszłych rodziców w zakresie rozwoju prenatalnego, przebiegu ciąży, porożu i porożu.

7. Rozwój umiejętności przygotowania kobiety do samoobserwacji i samopielęgnacji w okresie ciąży i porożu.

8. Pogłębienie wiedzy i doskonalenie umiejętności w zakresie stosowania w praktyce określonych metod wspierania matki, ojca dziecka i rodziny.

9. Doskonalenie umiejętności planowania i realizowania opieki nad kobietą i jej rodziną w środowisku zamieszkania oraz dokumentowania opieki.

10. Doskonalenie umiejętności w zakresie pobierania materiału do badań diagnostycznych (GC, stopień czystości pochwy, cytologia szyjki macicy).

11. Zapoznanie z obowiązującymi standardami postępowania w przypadkach występowania określonych powikłań w okresie ciąży oraz opieki nad pacjentkami w sytuacji niepowodzeń położniczych, standardów w opiece nad kobietą w przebiegu fizjologicznej ciąży, porodu, porożu i opieki nad noworodkiem.

12. Współdziałanie w opracowaniu z ciężarną planu porodu.

13. Zapoznanie się ze standardami działań w zakresie profilaktyki zakażeń szpitalnych.

* Jeden dzień w tygodniu w szkole rodzenia jest wliczony do czasu trwania stażu w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej.

V. Staż cząstkowy na oddziale położniczym

Miejsce odbywania stażu: oddział położniczo-noworodkowy, oddział położnictwa septycznego

Czas trwania stażu: 4 tygodnie

Program stażu:

1. Zapoznanie się z aktualnie obowiązującymi standardami postępowania w stosunku do położnicy po porodzie fizjologicznym, zabiegowym i cięciu cesarskim oraz opanowanie umiejętności samodzielnego planowania i realizacji opieki nad położnicą lub noworodkiem.

2. Opanowanie umiejętności wykonywania świadczeń diagnostycznych, leczniczych i pielęgnacyjnych z zachowaniem zasad aseptyki i przestrzeganiem reżimu sanitarno-epidemiologicznego.

3. Doskonalenie umiejętności w zakresie profilaktyki zakażeń szpitalnych.

4. Opanowanie sprawności samodzielnego przyjmowania położnicy i noworodka na oddział, samodzielnego oceniania stanu ogólnego i położniczego położnicy przyjmowanej z sali porodowej oraz dokumentowania podjętych działań.

5. Doskonalenie umiejętności podejmowania działań ukierunkowanych na profilaktykę powikłań w okresie porożu dotyczących:

1) narządu rodnego;

2) układu moczowego;

3) gruczołu piersiowego;

4) rany krocza lub rany pooperacyjnej.

6. Opanowanie umiejętności samodzielnego monitorowania stanu położnicy po porodach zabiegowych lub operacyjnych oraz w przypadku współistnienia chorób takich, jak cukrzyca, gruźlica, nadciśnienie tętnicze, niedokrwistość, infekcje dróg moczowych.

7. Opanowanie sprawności w realizacji opieki nad kobietą z występującymi powikłaniami okresu porożu:

1) z nieprawidłowością gojenia się krocza lub rany pooperacyjnej;

2) z zapaleniem gruczołu piersiowego;

3) ze stanem zapalnym błony śluzowej macicy;

4) z nieprawidłową involucją mięśnia macicy;

5) z problemami emocjonalnymi lub poporodowymi zaburzeniami psychicznymi.

8. Doskonalenie samodzielności w zakresie prowadzenia działań edukacyjnych dotyczących:

1) promocji naturalnego karmienia;

- 2) pielęgnacji noworodka;
- 3) higieny okresu porodu;
- 4) odżywiania kobiety ciężarnej;
- 5) planowania rodziny;
- 6) profilaktyki chorób zakaźnych wieku rozwojowego.

9. Poszerzenie wiedzy i umiejętności w zakresie przekazywania matce dziecka praktycznych umiejętności dotyczących prawidłowej techniki pielęgnacji i karmienia noworodka.

10. Doskonalenie umiejętności w zakresie udzielania wsparcia matce dziecka i rodzinie w sytuacji, gdy dziecko pozostaje na oddziale neonatologicznym.

11. Zapoznanie się ze standardami działań w zakresie profilaktyki zakażeń szpitalnych.

VI. Staż cząstkowy na oddziale noworodkowym

Miejsce odbywania stażu: oddział położniczo-noworodkowy, oddział noworodkowy, oddział neonatologii

Czas trwania stażu: 2 tygodnie

Program stażu:

1. Zapoznanie się z obowiązującymi standardami opieki nad noworodkiem w pierwszej dobie życia i dobach kolejnych oraz samodzielne sprawowanie opieki zgodnie z tymi standardami.

2. Doskonalenie umiejętności samodzielnego przyjęcia noworodka z sali porodowej oraz dokumentowania opieki.

3. Nabycie sprawności w diagnozowaniu stanu noworodka, określaniu zagrożeń zdrowia lub życia oraz podejmowaniu stosownych działań.

4. Doskonalenie umiejętności pielęgnowania wcześniaka.

5. Aktualizacja wiedzy i umiejętności w zakresie sprawowania samodzielnej opieki nad noworodkiem w stanach patologicznych, w szczególności:

- 1) z chorobą hemolityczną;
- 2) z wadami serca;
- 3) z wadami przewodu pokarmowego;
- 4) z urazami okołoporodowymi;
- 5) gdy matka ma cukrzycę;
- 6) z wewnątrzmacicznym zahamowaniem wzrastania płodu (IUGR);
- 7) z zakażeniami skóry, pępka, dróg oddechowych, spojówek.

6. Doskonalenie umiejętności w zakresie wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych u noworodka.

7. Doskonalenie umiejętności w zakresie planowania i realizacji opieki nad noworodkiem z żółtaczką fizjologiczną i w stanach przejściowych.

8. Doskonalenie umiejętności pielęgnacji dziecka przebywającego w inkubatorze.

9. Doskonalenie umiejętności wspierania położnicy i jej rodziny w działaniach podejmowanych na rzecz dziecka.

10. Nabycie umiejętności wspierania rodziny w sytuacjach trudnych i nieprzewidzianych.

11. Zapoznanie się ze standardami działań w zakresie profilaktyki zakażeń szpitalnych.

VII. Fakultatywne zajęcia stażowe

Miejsca odbywania stażu: wskazany przez położną oddział lub podmiot leczniczy uwzględniony w ramowym programie stażu

Czas trwania stażu: 2 tygodnie

Program stażu we wskazanym przez położną oddziale lub podmiocie leczniczym uwzględnionym w ramowym programie stażu obejmuje pogłębienie wiedzy i umiejętności uzyskanych w toku obowiązkowych zajęć stażowych – w wybranym zakresie.

WZÓR

(str. 1)

KARTA STAŻU ADAPTACYJNEGO PIELEŃNIARKI/PIELEŃNIARZA*

Imię i nazwisko .....

Data urodzenia .....

(dzień, miesiąc, rok)

Dyplom pielęgniarzki/pielęgniarza* nr .....

Data i miejsce wydania .....

(dzień, miesiąc, rok, miejscowość)

Wydany przez .....

(nazwa i adres szkoły)

Numer zaświadczenia o ograniczonym prawie wykonywania zawodu .....

wydanego przez .....

(nazwa i siedziba właściwej okręgowej izby pielęgniarek i położnych)

Data i miejsce wydania .....

(dzień, miesiąc, rok, miejscowość)

Nazwa i adres podmiotu leczniczego, w którym pielęgniarzka/pielęgniarz* odbywa staż adaptacyjny

.....

Okres zatrudnienia od ..... do .....

(dzień, miesiąc, rok)

(dzień, miesiąc, rok)

Data wydania karty stażu adaptacyjnego pielęgniarzki/pielęgniarza* .....

Podpis koordynatora stażu adaptacyjnego:

.....

Podpis kierownika podmiotu leczniczego:

.....

* Niepotrzebne skreślić.

(str. 2)

STAŻ CZĄSTKOWY NA ODDZIALE WEWNĘTRZNYM

Nazwa podmiotu leczniczego .....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu cząstkowego od ..... do .....
(dzień, miesiąc, rok) (dzień, miesiąc, rok)

Imię i nazwisko opiekuna stażu adaptacyjnego .....

Ocena umiejętności zawodowych .....
.....
.....
.....

Zaliczenie stażu cząstkowego:

Podpis opiekuna stażu adaptacyjnego:

Data i miejsce zaliczenia stażu cząstkowego:

.....

.....
(dzień, miesiąc, rok)

Podpis koordynatora stażu adaptacyjnego:

.....

(str. 3)

STAŻ CZĄSTKOWY NA ODDZIALE PEDIATRYCZNYM

Nazwa podmiotu leczniczego .....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu cząstkowego od ..... do .....
(dzień, miesiąc, rok) (dzień, miesiąc, rok)

Imię i nazwisko opiekuna stażu adaptacyjnego .....

Ocena umiejętności zawodowych .....
.....
.....
.....

Zaliczenie stażu cząstkowego:

Podpis opiekuna stażu adaptacyjnego:

.....

Data i miejsce zaliczenia stażu cząstkowego:

.....

(dzień, miesiąc, rok)

Podpis koordynatora stażu adaptacyjnego:

.....

(str. 4)

STAŻ CZĄSTKOWY NA ODDZIALE CHIRURGICZNYM

Nazwa podmiotu leczniczego .....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu cząstkowego od ..... do .....

(dzień, miesiąc, rok)

(dzień, miesiąc, rok)

Imię i nazwisko opiekuna stażu adaptacyjnego .....

Ocena umiejętności zawodowych .....

.....

.....

.....

.....

Zaliczenie stażu cząstkowego:

Podpis opiekuna stażu adaptacyjnego:

.....

Data i miejsce zaliczenia stażu cząstkowego:

.....

(dzień, miesiąc, rok)

Podpis koordynatora stażu adaptacyjnego:

.....

(str. 5)

STAŻ CZĄSTKOWY NA ODDZIALE POŁOŻNICZO-NOWORODKOWYM

Nazwa podmiotu leczniczego .....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu cząstkowego od ..... do .....

(dzień, miesiąc, rok)

(dzień, miesiąc, rok)

Imię i nazwisko opiekuna stażu adaptacyjnego .....

Ocena umiejętności zawodowych .....

.....

.....
.....
.....
.....

Zaliczenie stażu cząstkowego:

Podpis opiekuna stażu adaptacyjnego:

Data i miejsce zaliczenia stażu cząstkowego:

.....

.....

(dzień, miesiąc, rok)

Podpis koordynatora stażu adaptacyjnego:

.....

(str. 6)

STAŻ CZĄSTKOWY NA ODDZIALE INTENSYWNEJ TERAPII

Nazwa podmiotu leczniczego .....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu cząstkowego od ..... do .....

(dzień, miesiąc, rok)

(dzień, miesiąc, rok)

Imię i nazwisko opiekuna stażu adaptacyjnego .....

Ocena umiejętności zawodowych .....

.....
.....
.....
.....

Zaliczenie stażu cząstkowego:

Podpis opiekuna stażu adaptacyjnego:

Data i miejsce zaliczenia stażu cząstkowego:

.....

.....

(dzień, miesiąc, rok)

Podpis koordynatora stażu adaptacyjnego:

.....

.....

(str. 7)

STAŻ CZĄSTKOWY W PODMIOCIE LECZNICZYM WYKONUJĄCYM ŚWIADCZENIA

ZDROWOTNE Z ZAKRESU PODSTAWOWEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ

Nazwa podmiotu leczniczego .....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu cząstkowego od ..... do .....
(dzień, miesiąc, rok) (dzień, miesiąc, rok)

Imię i nazwisko opiekuna stażu adaptacyjnego .....

Ocena umiejętności zawodowych .....

.....

.....

.....

Zaliczenie stażu cząstkowego:

Podpis opiekuna stażu adaptacyjnego:

Data i miejsce zaliczenia stażu cząstkowego:

.....

.....

(dzień, miesiąc, rok)

Podpis koordynatora stażu adaptacyjnego:

.....

(str. 8)

STAŻ CZĄSTKOWY W PODMIOCIE LECZNICZYM WYKONUJĄCYM ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE Z ZAKRESU OPIEKI DŁUGOTERMINOWEJ LUB PALIATYWNEJ

Nazwa podmiotu leczniczego .....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu cząstkowego od ..... do .....
(dzień, miesiąc, rok) (dzień, miesiąc, rok)

Imię i nazwisko opiekuna stażu adaptacyjnego .....

Ocena umiejętności zawodowych .....

.....

.....

.....

Zaliczenie stażu cząstkowego:

Podpis opiekuna stażu adaptacyjnego:

Data i miejsce zaliczenia stażu cząstkowego:

.....
(dzień, miesiąc, rok)

Podpis koordynatora stażu adaptacyjnego:

.....

(str. 9)

Uwagi o przebiegu stażu cząstkowego

Opinia zawodowa pielęgniarki

(wypełnia koordynator stażu adaptacyjnego)

WZÓR

(str. 1)

KARTA STAŻU ADAPTACYJNEGO POŁOŻNEJ/POŁOŻNEGO*

Imię i nazwisko .....

Data urodzenia .....

(dzień, miesiąc, rok)

Dyplom położnej/położnego* nr .....

Data i miejsce wydania .....

(dzień, miesiąc, rok, miejscowość)

Wydany przez .....

(nazwa i adres szkoły)

Numer zaświadczenia o ograniczonym prawie wykonywania zawodu .....

wydanego przez .....

(nazwa i siedziba właściwej okręgowej izby pielęgniarek i położnych)

Data i miejsce wydania .....

(dzień, miesiąc, rok, miejscowość)

Nazwa i adres podmiotu leczniczego, w którym położna/położny * odbywa staż adaptacyjny

.....

Okres zatrudnienia od ..... do .....

(dzień, miesiąc, rok)

(dzień, miesiąc, rok)

Data wydania karty stażu adaptacyjnego położnej/położnego * .....

Podpis koordynatora stażu adaptacyjnego:

.....

Podpis kierownika podmiotu leczniczego:

.....

* Niepotrzebne skreślić.

.....

(str. 2)

STAŻ CZĄSTKOWY NA ODDZIALE GINEKOLOGII

Nazwa podmiotu leczniczego .....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu cząstkowego od ..... do .....

(dzień, miesiąc, rok)

(dzień, miesiąc, rok)

Imię i nazwisko opiekuna stażu adaptacyjnego .....

Ocena umiejętności zawodowych .....

.....

.....

.....

.....

Zaliczenie stażu cząstkowego:

Podpis opiekuna stażu adaptacyjnego:

Data i miejsce zaliczenia stażu cząstkowego:

.....

.....

(dzień, miesiąc, rok)

Podpis koordynatora stażu adaptacyjnego:

.....

.....

(str. 3)

STAŻ CZĄSTKOWY NA ODDZIALE CIĄŻY POWIKLANEJ

Nazwa podmiotu leczniczego .....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu cząstkowego od ..... do .....

(dzień, miesiąc, rok)

(dzień, miesiąc, rok)

Imię i nazwisko opiekuna stażu adaptacyjnego .....

Ocena umiejętności zawodowych .....

.....

.....

.....

.....

Zaliczenie stażu cząstkowego:

Podpis opiekuna stażu adaptacyjnego:

Data i miejsce zaliczenia stażu cząstkowego:

.....

.....

(dzień, miesiąc, rok)

Podpis koordynatora stażu adaptacyjnego:

.....

(str. 4)

STAŻ CZĄSTKOWY W SALI PORODOWEJ

Nazwa podmiotu leczniczego .....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu cząstkowego od ..... do .....

(dzień, miesiąc, rok)

(dzień, miesiąc, rok)

Imię i nazwisko opiekuna stażu adaptacyjnego .....

Ocena umiejętności zawodowych .....

.....

.....

.....

Zaliczenie stażu cząstkowego:

Podpis opiekuna stażu adaptacyjnego:

Data i miejsce zaliczenia stażu cząstkowego:

.....

.....

(dzień, miesiąc, rok)

Podpis koordynatora stażu adaptacyjnego:

.....

(str. 5)

STAŻ CZĄSTKOWY W PODMIOCIE LECZNICZYM WYKONUJĄCYM ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE Z ZAKRESU PODSTAWOWEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ I AMBULATORYJNEJ OPIEKI SPECJALISTYCZNEJ

Nazwa podmiotu leczniczego .....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu cząstkowego od ..... do .....

(dzień, miesiąc, rok)

(dzień, miesiąc, rok)

Imię i nazwisko opiekuna stażu adaptacyjnego .....

Ocena umiejętności zawodowych .....

.....

.....
.....
.....

Zaliczenie stażu cząstkowego:

Podpis opiekuna stażu adaptacyjnego:

Data i miejsce zaliczenia stażu cząstkowego:

.....

.....

(dzień, miesiąc, rok)

Podpis koordynatora stażu adaptacyjnego:

.....

.....

(str. 6)

STAŻ CZĄSTKOWY NA ODDZIALE POŁOŻNICZYM

Nazwa podmiotu leczniczego .....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu cząstkowego od ..... do .....

(dzień, miesiąc, rok)

(dzień, miesiąc, rok)

Imię i nazwisko opiekuna stażu adaptacyjnego .....

Ocena umiejętności zawodowych .....

.....

.....

.....

Zaliczenie stażu cząstkowego:

Podpis opiekuna stażu adaptacyjnego:

Data i miejsce zaliczenia stażu cząstkowego:

.....

.....

(dzień, miesiąc, rok)

Podpis koordynatora stażu adaptacyjnego:

.....

.....

(str. 7)

STAŻ CZĄSTKOWY NA ODDZIALE NOWORODKOWYM

Nazwa podmiotu leczniczego .....

Nazwa komórki organizacyjnej .....

Termin stażu cząstkowego od ..... do .....

(dzień, miesiąc, rok)

(dzień, miesiąc, rok)

Imię i nazwisko opiekuna stażu adaptacyjnego .....

Ocena umiejętności zawodowych .....

.....
.....
.....
.....

Zaliczenie stażu cząstkowego:

Podpis opiekuna stażu adaptacyjnego:

.....

Data i miejsce zaliczenia stażu cząstkowego:

.....

(dzień, miesiąc, rok)

Podpis koordynatora stażu adaptacyjnego:

.....

.....

(str. 8)

Uwagi o przebiegu stażu cząstkowego

Opinia zawodowa położnej

(wypełnia koordynator stażu adaptacyjnego)

.....

WZÓR

(str. 1)

KSIĄŻKA STAŻU ADAPTACYJNEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

Podstawa prawna: rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia ..... w sprawie stażu adaptacyjnego dla cudzoziemców ubiegających się o przyznanie prawa wykonywania zawodu pielęgniarki lub położnej (Dz. U. poz. ...)

(str. 2)

Okres prowadzenia książki stażu adaptacyjnego pielęgniarek i położnych .....

Podmiot organizujący staż adaptacyjny .....

Koordinator stażu adaptacyjnego .....

(str. 3)

REJESTR WYDANYCH DOKUMENTÓW I ZAŚWIADCZEŃ

Lp.	Rodzaj wydanego dokumentu	Data wydania	Podpis koordynatora stażu adaptacyjnego	Podpis pielęgniarki/położnej odbywającej staż adaptacyjny	Uwagi

WZÓR

(str. 1)

KSIĄŻKA STAŻU CZĄSTKOWEGO PIELEŃNIAREK I POŁOŻNYCH

Podstawa prawna: rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia .... w sprawie stażu adaptacyjnego dla cudzoziemców ubiegających się o przyznanie prawa wykonywania zawodu pielęgniarstwa lub położnictwa (Dz. U. poz. ....)

(str. 2)

Okres prowadzenia książki stażu cząstkowego pielęgniarstwa i położnictwa .....

Podmiot organizujący staż adaptacyjny .....

Opiekun stażu adaptacyjnego .....

(str. 3)

REJESTR ODBYTYCH I ZALICZONYCH STAŻY CZĄSTKOWYCH

Lp.	Nazwisko i imię pielęgniarki/położnej odbywającej staż cząstkowy	Data zakończenia stażu cząstkowego	Data zaliczenia stażu cząstkowego	Podpis opiekuna stażu adaptacyjnego	Podpis pielęgniarki/położnej odbywającej staż cząstkowy	Uwagi

WZÓR

.....
(nazwa i adres podmiotu leczniczego)

ZAŚWIADCZENIE O ODBYCIU STAŻU ADAPTACYJNEGO PIELEŃNIARKI/PIELEŃNIARZA*

Pani (Pan) .....
(imię i nazwisko)

data urodzenia .....
(dzień, miesiąc, rok)

posiadająca (-cy) ograniczone prawo wykonywania zawodu nr .....
wydane przez .....

.....
odbyła (-ył) zgodnie z ramowym programem staż adaptacyjny
w okresie od ..... do .....
(dzień, miesiąc, rok) (dzień, miesiąc, rok)

W .....
(nazwa i adres podmiotu leczniczego)

oraz złożyła (-ył) wymagane kolokwia i uzyskała (-kał) wymagane zaliczenia.

.....
(miejsowość, dzień, miesiąc, rok)

Podpis koordynatora stażu adaptacyjnego:

.....
Podpis kierownika podmiotu leczniczego:

.....
* Niepotrzebne skreślić.

WZÓR

.....
(nazwa i adres podmiotu leczniczego)

ZAŚWIADCZENIE O ODBYCIU STAŻU ADAPTACYJNEGO POŁOŻNEJ/POŁOŻNEGO*

Pani (Pan) .....
(imię i nazwisko)

data urodzenia .....
(dzień, miesiąc, rok)

posiadająca (-cy) ograniczone prawo wykonywania zawodu nr .....
wydane przez .....

odbyła (-y) zgodnie z ramowym programem staż adaptacyjny
w okresie od ..... do .....
(dzień, miesiąc, rok) (dzień, miesiąc, rok)

w .....
(nazwa i adres podmiotu leczniczego)

oraz złożyła (-y) wymagane kolokwia i uzyskała (-ka) wymagane zaliczenia.

.....
(miejsowość, dzień, miesiąc, rok)

Podpis koordynatora stażu adaptacyjnego:

.....

Podpis kierownika podmiotu leczniczego:

.....

_____
* Niepotrzebne skreślić.

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie stażu adaptacyjnego dla cudzoziemców ubiegających się o przyznanie prawa wykonywania zawodu pielęgniarstwa i położnictwa</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Zdrowia</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pan Marek Tombarkiewicz – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Pani Beata Cholewka, Dyrektor Departamentu Pielęgniarek i Położnych w Ministerstwie Zdrowia, Tel.: 53-00-207, e-mail: b.cholewka@mz.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 17.10.2016 r.</p> <p>Źródło: Art. 35 ust. 6 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnictwa (Dz. U. z 2016 r. poz. 1251)</p> <p>Nr w wykazie prac Ministra Zdrowia: MZ 405</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

1. Ustanowienie sztywnego 12-miesięcznego okresu odbywania stażu adaptacyjnego w przypadku cudzoziemców w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650, z późn. zm.), o których mowa w art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnictwa o wysokich kwalifikacjach i umiejętnościach nabytych w państwach o wysokim poziomie kształcenia zawodowego jest nadmiernym wymogiem.
2. Koszty stażu adaptacyjnego obciążają przede wszystkim cudzoziemca, będącego niejednokrotnie w trudnej sytuacji materialnej. Zgodnie z art. 35 ust. 5 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnictwa koszty stażu adaptacyjnego ponosi odbywający staż. Zasady finansowania stażu adaptacyjnego reguluje umowa zawarta między odbywającym staż adaptacyjny a podmiotem leczniczym przyjmującym staż.
3. W niektórych przypadkach cudzoziemcy obciążeni są dodatkowo wymogiem odbycia przeszkolenia, np. z uwagi na ponad 5-letnią przerwę w wykonywaniu zawodu, o której mowa w art. 26 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnictwa. Obecnie przeszkolenie to trwa do 18 miesięcy i jego zakres pokrywa się w praktyce z zakresem stażu adaptacyjnego.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

1. Istotą proponowanych zmian jest skrócenie czasu trwania staży cząstkowych na poszczególnych oddziałach podmiotu leczniczego, w których są odbywane staże. Czas trwania staży cząstkowych, miejsce ich odbywania oraz cele stażu adaptacyjnego zawiera ramowy program stażu adaptacyjnego określony w załączniku nr 1 do projektu rozporządzenia dla pielęgniarstwa i w załączniku nr 2 do projektu rozporządzenia dla położnictwa.
2. W praktyce występują sytuacje, gdzie z różnych przyczyn cudzoziemcy przybywający na terytorium Unii Europejskiej wymagają odbycia przeszkolenia (trwającego nie dłużej niż 6 miesięcy), o którym mowa w art. 26 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r.

o zawodach pielęgniarstwa i położniczej, z uwagi na fakt niewykonywania zawodu przez okres dłuższy niż 5 lat w okresie ostatnich 6 lat. W konsekwencji w odniesieniu do takich osób istniałby obowiązek odbycia dwóch niezależnych od siebie przeszkoleń, obejmujący w sumie - okres do 18 miesięcy. Mając na względzie to, że zakres obu tych przeszkoleń w praktyce się istotnie pokrywa, rezygnuje się z dotychczasowego stażu adaptacyjnego (trwającego 12 miesięcy) oraz szkolenia, o którym mowa w art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarstwa i położniczej (trwającego 6 miesięcy), na rzecz jednego stażu adaptacyjnego trwającego 6 miesięcy.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Podstawę do realizacji stażu adaptacyjnego państwach członkowskich Unii Europejskiej stanowi dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz. Urz. UE L 255 z 30.09.2005, str. 22, z późn. zm.). Organy rejestrowe w poszczególnych państwach UE mają prawo kierowania cudzoziemców na staż adaptacyjny, gdy nie spełniają oni w wszystkich warunków uznania kwalifikacji określonych w ww. dyrektywie. Staż adaptacyjny w krajach UE nie jest obowiązkiem, lecz jedną z możliwości uzupełnienia lub udokumentowania kwalifikacji zawodowych.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Podmioty lecznicze	1010-1015	Rejestr Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą	Zapewnienie odpowiednich warunków do odbywania staży (zaplecze diagnostyczno-terapeutyczne). Nadzór nad udzielaniem świadczeń zdrowotnych wykonywanych przez pielęgniarki lub położne. Nadzór nad prowadzeniem przez pielęgniarkę lub położną dokumentacji medycznej.
Cudzoziemcy posiadający wykształcenie pielęgniarstwa lub położniczego, ubiegający się o prawo wykonywania zawodu w Rzeczypospolitej Polskiej	W 2015 r. prawo wykonywania zawodu pielęgniarstwa w Rzeczypospolitej Polskiej przyznano 45 pielęgniarkom pochodzącym z krajów trzecich (z poza UE) po odbyciu rocznego stażu adaptacyjnego, natomiast 1 pielęgniarkę pochodzącą z krajów trzecich przyznano ograniczone prawo wykonywania zawodu na czas odbycia stażu adaptacyjnego.	Dane z okręgowych izb pielęgniarek i położnych oraz Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych	Cudzoziemcy zamierzający wykonywać zawód pielęgniarstwa lub położniczego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jednostki organizacyjne samorządu pielęgniarek i położnych (izby), oraz podmioty lecznicze, które będą organizowały staż adaptacyjny.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt nie był przedmiotem pre-konsultacji.

Termin zgłaszania uwag w ramach opiniowania i konsultacji publicznych wynosił 30 dni.

Projekt został skierowany do konsultacji z następującymi podmiotami: okręgowe izby pielęgniarek i położnych, Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych, Naczelna Rada Lekarska, Naczelna Rada Aptekarska, Krajowa Rada Diagnostów Laboratoryjnych, Ogólnopolski Związek Zawodowy Pielęgniarek i Położnych, Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego, Rada Dialogu Społecznego, Polskie Towarzystwo Pielęgniarskie, Polskie Towarzystwo Położnych, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Forum Związków Zawodowych, Sekretariat Ochrony Zdrowia Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, Krajowy Sekretariat Ochrony Zdrowia NSZZ „Solidarność 80”, Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie”, Federacja Związków Zawodowych Pracowników Ochrony Zdrowia i Pomocy Społecznej, Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych, Konsultant Krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa, Konsultant Krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego, Konsultant Krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa onkologicznego, Konsultant Krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa ginekologiczno-położniczego, Konsultant Krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa przewlekle chorych i niepełnosprawnych, Konsultant Krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki, Konsultant Krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa pediatrycznego, Konsultant Krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa epidemiologicznego, Konsultant Krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa psychiatrycznego, Konsultant Krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego, Konsultant Krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa opieki paliatywnej, Konsultant Krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa chirurgicznego i operacyjnego, Kolegium Pielęgniarek i Położnych Rodzinnych, Rzecznik Praw Pacjenta. Marszałkowie Województw, wojewodowie, Związek Powiatów Polskich, Związek Miast Polskich, Konfederacja Pracodawców Polskich, Związek Pracodawców Służby Zdrowia, rektorzy uczelni medycznych, Stowarzyszenie Menedżerów Opieki Zdrowotnej, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan, Ogólnopolski Związek Zawodowy Lekarzy, Federacja Związków Zawodowych Pracowników Ochrony Zdrowia, Stowarzyszenie Pacjentów Primum Non Nocere, Fundacja Rozwoju Pielęgniarstwa Nefrologicznego i Transplantologicznego, Polskie Towarzystwo Pielęgniarek Neurologicznych, Polskie Towarzystwo Pielęgniarstwa Ratunkowego, Polskie Stowarzyszenie Pielęgniarek Epidemiologicznych, Małopolskie Stowarzyszenie Pielęgniarek i Higienistek Środowiskowych Medycyny Szkolnej, Polskie Stowarzyszenie Pielęgniarek Onkologicznych, Polskie Towarzystwo Pielęgniarek Anestezjologicznych i Intensywnej Opieki, Polskie Towarzystwo Pielęgniarstwa Opieki Paliatywnej i Hospicyjnej, Polskie Stowarzyszenie Pielęgniarek Pediatrycznych, Polskie Stowarzyszenie Pielęgniarek Stomijnych, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Pielęgniarek Alergologicznych, Stowarzyszenie Hospicjum Domowe, Fundacja Warszawskie Hospicjum dla Dzieci, Polskie Towarzystwo Pielęgniarek i Położnych Neonatologicznych, Stowarzyszenie Pielęgniarek i Położnych na rzecz Promocji Zawodu i Praw Kobieta „Oaza”, Stowarzyszenie na Rzecz Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych, Polska Federacja Edukacji w Diabetologii, Stowarzyszenie Pielęgniarek Promujących Zdrowie, Polskie Stowarzyszenie Perfuzjonistów, Katolickie Stowarzyszenie Pielęgniarek i Położnych Polskich, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Instrumentariuszek, Polskie Stowarzyszenie Pielęgniarek Diabetologicznych, Dolnośląskie Stowarzyszenie Rozwoju Pielęgniarstwa i Rada Działalności Pożytku Publicznego.

Projekt rozporządzenia został zaakceptowany i przyjęty na posiedzeniu plenarnym Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w dniu 28 września 2016 r.

Projekt rozporządzenia został zamieszczony zgodnie z przepisami uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. poz. 979, z

późn. zm.) w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji. Ponadto, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. poz. 1414, z późn. zm.), z chwilą przekazania projektu do uzgodnień z członkami Rady Ministrów, został on umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Zdrowia. Wyniki opiniowania i konsultacji publicznych zostały omówione w raporcie dołączonym do niniejszej Oceny.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z ..... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											Łącznie (0-10)	
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
Dochody ogółem	-												
budżet państwa	-												
JST	-												
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-												
Wydatki ogółem	-												
budżet państwa	-												
JST	-												
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-												
Saldo ogółem	-												
budżet państwa	-												
JST	-												
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-												
Źródła finansowania													
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie spowoduje skutków finansowych dla sektora finansów publicznych, w tym dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego, ponieważ istotą proponowanych zmian jest skrócenie czasu trwania staży cząstkowych na poszczególnych oddziałach podmiotu leczniczego, w których są odbywane staże.												

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki							Łącznie (0-10)
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10		
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z	duże przedsiębiorstwa								
	sektor mikro-, małych i średnich								

..... r.)	przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie przedmiotowego rozporządzenia będzie miało wpływ na rynek pracy z uwagi na skrócenie czasu trwania staży częściowych na poszczególnych oddziałach podmiotu leczniczego, w których są odbywane staże. Tym samym, cudzoziemcy po odbyciu stażu adaptacyjnego będą mogli szybciej podjąć zatrudnienie w zawodzie pielęgniarki i położnej.							
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu								
☐ nie dotyczy								
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.				☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy				
Komentarz: Z projektu nie wynikają obciążenia regulacyjne.								
9. Wpływ na rynek pracy								
Wejście w życie przedmiotowego rozporządzenia może zwiększyć liczbę pielęgniarek i położnych na rynku pracy.								
10. Wpływ na pozostałe obszary								

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☒ zdrowie
Omówienie wpływu	Wejście w życie przedmiotowego rozporządzenia może mieć korzystny wpływ na ochronę zdrowia społeczeństwa przez poprawę dostępności do świadczeń zdrowotnych realizowanych przez pielęgniarki i położne.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Zakłada się, że projektowane przepisy wejdą w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Ewaluacja efektów projektu nastąpi po 2 latach od dnia wejście w życie projektu rozporządzenia. Proponowanymi miernikami będą: 1) liczba zrealizowanych staży adaptacyjnych; 2) liczba praw wykonywania zawodu wydanych cudzoziemcom. Informacje o cudzoziemcach kierowanych na staż adaptacyjny, o liczbie zrealizowanych staży adaptacyjnych oraz o liczbie praw wykonywania zawodu wydanych tym osobom posiadają okręgowe izby pielęgniarek i położnych.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Raport z konsultacji publicznych i opiniowania.		

DYREKTOR
 Departamentu Pielęgniarek i Położnych

dr n. o zdr. Beata Cholewka